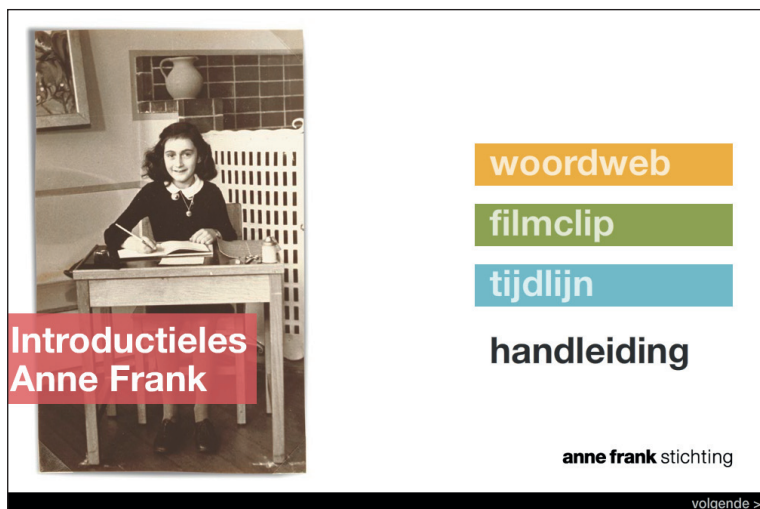

Handleiding Introductieles Anne Frank

Al ruim dertig jaar gebruiken leerkrachten van groep 7 en 8 de Anne Frank Krant bij hun lessen over de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolging. De Introductieles Anne Frank voor het digitale schoolbord is speciaal voor de krant ontwikkeld. Met deze les bereidt u de leerlingen voor op het werken met de Anne Frank Krant. U activeert de voorkennis van uw leerlingen over Anne Frank, de geschiedenis van de Jodenvervolging en de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast krijgt u inzicht in het niveau van uw leerlingen.

Anne in klas 6 (groep 8)
van de Montessorischool,
december 1940.

De les bestaat uit
drie uitdagende activiteiten:

- > woordweb
- > filmclip met kijkopdracht
- > tijdlijn

In de lessen besteedt u aandacht aan de kerndoelen basisonderwijs Oriëntatie op jezelf en de wereld, thema Tijd:

Kerndoel 51: De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

Kerndoel 52: De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: (...) wereldoorlogen en Holocaust; (...). De vensters van de canon van Nederland dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

Kerndoel 53: De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

De specifieke leerdoelen staan per activiteit in het stappenplan beschreven.

Wij raden u aan om de introductieles zelf goed te bekijken, voordat u deze in de klas gebruikt. De les is zo ontwikkeld, dat iedere basisschoolleerkracht ermee aan de slag kan. U wordt stap voor stap meegenomen in de les. Afhankelijk van het niveau van uw groep, kunt u er natuurlijk ook voor kiezen om delen over te slaan, te herhalen, of informatie toe te voegen. Extra informatie kunt u halen uit het levensverhaal van Anne Frank in deze handleiding.

Handleiding Introductieles Anne Frank

DE LES:

Open het menu op het digitale schoolbord. Leg leerlingen uit waar de introductieles over gaat en wat er van hen verwacht wordt. Klik dan op 'volgende' (rechtsonder).

woordweb

Bestaat uit: 1 slide
Tijdsduur: 5-10 minuten

DOELEN:

- Activeren van voorkennis bij de leerlingen over Anne Frank en de Tweede Wereldoorlog.
- De leerlingen leren over Anne Frank en zien het verband tussen haar leven en de wereldgeschiedenis. (kerndoel 53)

Op het digibord ziet u twee woordwebben. Het eerste met als thema de Tweede Wereldoorlog, het tweede over Anne Frank. Waar denken de leerlingen aan bij de Tweede Wereldoorlog? Laat een leerling zes woorden in het linker woordweb opschrijven.

U kunt deze opdracht op meerdere manieren uitvoeren. U kunt klas-sikaal het woordweb invullen. Nadeel van deze werkvorm is dat niet iedere leerling even betrokken is. In deze handleiding vindt u daarom ook een werkblad met daarop beide woordwebben. Als u dit werk-blad kopieert, kunnen de leerlingen eerst individueel of in tweetallen een web invullen. Vervolgens vult u met de groep het web op het digibord in.

Vervolgens doen de leerlingen hetzelfde bij het woordweb van Anne Frank. Ter afsluiting van dit onderdeel kunnen de leerlingen kijken of er woorden zijn die zowel bij de Tweede Wereldoorlog als bij Anne Frank voorkomen. Deze woorden kunt u onderstrepen of omcirkelen, om zo het verband visueel te maken.

Tip: Wanneer de leerlingen meer dan zes woorden weten, kunnen ze eventueel strepen bijtekenen.

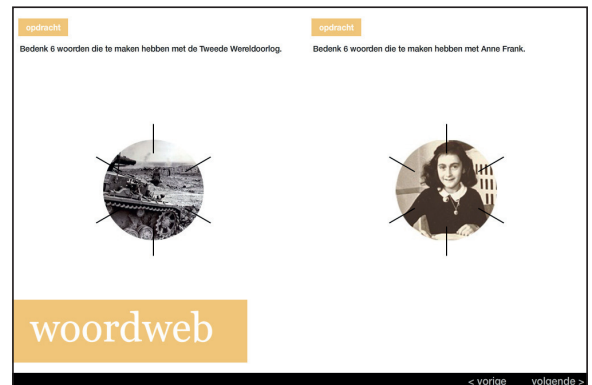
Bent u klaar met het woordweb?
Klik dan op 'volgende' (rechtsonder).

filmclip

Met kijkopdracht
Bestaat uit: 3 slides
Tijdsduur: 10 minuten

DOELEN:

- De leerlingen leren gebeurtenissen op chronologische volgorde te plaatsen op een tijdlijn. (kerndoel 51)
- De leerlingen leren waarom Anne Frank en haar familie moesten onderduiken. (kerndoel 53)

Handleiding Introductieles Anne Frank

Op het digibord ziet u vijf afbeeldingen. Door op een afbeelding te klikken, wordt deze groter en verschijnt er een bijschrift. U kijkt samen met de leerlingen naar de foto's. In deze handleiding vindt u ook een werkblad van deze slide. U kunt dit werkblad kopiëren, zodat de leerlingen de opdracht individueel kunnen uitvoeren. De leerlingen gaan een filmclip over Anne Frank bekijken waarin de gebeurtenissen van de foto's voorkomen. Het filmpje duurt 2:45. Zeg tegen de leerlingen dat ze goed moeten opletten, want na de filmclip moeten ze deze vijf afbeeldingen in de goede volgorde zetten.

Klik dan op 'volgende' (rechtsonder).

Bekijk samen de filmclip.

Klik na het bekijken van de filmclip rechtsonder op 'volgende' (rechtsonder).

Zet nu de gebeurtenissen uit de filmclip in de juiste volgorde. Als de leerlingen een werkblad hebben, kunnen ze de afbeeldingen met lijnen verbinden met het juiste getallen. Als u merkt dat de leerlingen de opdracht moeilijk vinden, kunt u op de foto's klikken om zo de bijschriften nog een keer te lezen. Als iedereen klaar is, kunt u een leerling op het digibord de foto's naar het juiste getal laten slepen. Als alle gebeurtenissen op een plek staan, verschijnt er een rode knop 'klaar!'. Klik daarop.

Achteraan deze handleiding vindt u ook een werkblad van deze slide. Bekijk welke afbeeldingen op de goede plaats staan.

Wanneer er fouten tussen zitten, doe dan deze gebeurtenissen opnieuw.

Staan alle gebeurtenissen in de juiste volgorde?

Klik dan op 'volgende' (rechtsonder).

tijdljn

Bestaat uit: 3 slides
Tijdsduur: 10 minuten

DOELN:

- De leerlingen kunnen foto's van gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis (Jodenvervolging en de Tweede Wereldoorlog) en uit het leven van Anne Frank op een tijdlijn plaatsen. (kerndoel 51)
- De leerlingen weten wie Anne Frank was en waarom zij beroemd is geworden. (kerndoel 53)
- De leerlingen weten wie Adolf Hitler was en wat hij en de nazi's met Duitsland wilden bereiken. (kerndoel 52 en 53)
- De leerlingen kennen het jaartal waarin Nederland door de nazi's bezet werd en weten in welk jaar Nederland door de geallieerden werd bevrijd. (kerndoel 52 en 53)

Op het digibord ziet u een tijdlijn van 1929–1945 en daarboven zes foto's van gebeurtenissen in die periode. U kijkt samen met de leerlingen naar de foto's. Door op een afbeelding te klikken, wordt deze groter en verschijnt er een bijschrift. De leerlingen zetten de zes gebeurtenissen uit de jaren 1929–1945 in de juiste volgorde. In deze handleiding vindt u ook een werkblad van deze slide.

kijkopdracht

Waarom moesten Anne Frank en haar familie onderduiken? Klik na het bekijken van de filmclip op 'volgende' (rechtsonder).

filmclip

< vorige volgende >

opdracht

Zet de gebeurtenissen uit het filmpje in de juiste volgorde. Klaar? Druk op de rode knop die vanzelf verschijnt!

1 2 3 4 5

filmclip

< vorige volgende >

opdracht

Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde. Klaar? Druk op de rode knop die vanzelf verschijnt!

1929 1933 1940 1942 1944 1945

tijdljn

< vorige volgende >

Handleiding Introductieles Anne Frank

U kunt dit werkblad kopiëren, zodat de leerlingen de opdracht eerst individueel kunnen uitvoeren. Op het werkblad kunnen ze de afbeeldingen met lijnen verbinden met het juiste jaartal. Als u merkt dat de leerlingen de opdracht moeilijk vinden, kunt u op de foto's klikken om zo de bijschriften nog een keer te lezen. Als iedereen klaar is, laat u een leerling op het digibord de foto's één voor één naar het juiste jaartal slepen.

Als alle gebeurtenissen op een plek staan, verschijnt er een rode knop 'klaar!'. Klik daarop. Bekijk welke afbeeldingen op de goede plaats staan.

Wanneer er fouten tussen zitten, doe dan deze gebeurtenissen opnieuw.

Staan alle gebeurtenissen op de juiste volgorde?
Klik dan op 'volgende' (rechtsonder).

U ziet de tijdlijn Anne Frank 1929–1945.

Op precies dezelfde manier als bij de vorige tijdlijn zetten de leerlingen de foto's bij deze lijn op de goede plaats.

Staan alle gebeurtenissen in de juiste volgorde?
Klik dan op 'volgende' (rechtsonder).

Nu komt de tijdlijn met belangrijke gebeurtenissen uit de jaren 1929–1945 samen met de lijn met belangrijke momenten uit het leven van Anne Frank.

Wat valt de leerlingen op? Wat hebben ze geleerd? Waarover zouden ze graag nog meer willen weten?

Tip: Lees 'Het levensverhaal van Anne Frank' op pagina 5 voor en gebruik daarbij de afbeeldingen op de tijdlijn.

De introductieles is afgerond. De leerlingen weten nu meer over de Tweede Wereldoorlog en Anne Frank. Ze kunnen nu aan de slag met de Anne Frank Krant die jaarlijks verschijnt. U kunt bij de lessen met de Anne Frank Krant gebruikmaken van het Achterhuis Online via www.annefrank.org/achterhuis. U bezoekt op die manier met uw leerlingen online Prinsengracht 263 en bekijkt hoe de schuilplaats eruitzag toen Anne en de anderen er ondergedoken zaten.

We hebben als makers van de Anne Frank Krant voor de eerste keer een toepassing ontwikkeld voor het digitale schoolbord. We zijn daarom erg benieuwd naar uw ervaringen met de introductieles. Stuur een reactie naar krant@annefrank.nl
Bij voorbaat dank!

opdracht

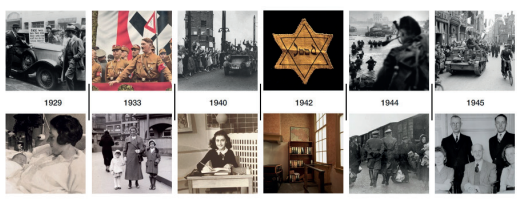
Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde. Klaar? Druk op de rode knop die vanzelf verschijnt!

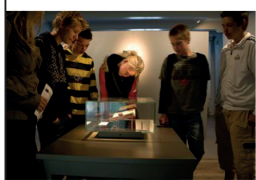
< vorige volgende >

opdracht

De tijdlijn is compleet. Boven staan de gebeurtenissen uit de geschiedenis. Onder zie je belangrijke momenten uit het leven van Anne Frank.

< vorige volgende >

Wil je meer weten?

- achterhuis online
- anne frank krant
- colofon
- reageren

terug naar menu

anne frank stichting

< vorige

HET LEVENSVERRHAAL VAN ANNE FRANK

Anne Frank wordt geboren op 12 juni 1929 in Frankfurt am Main (Duitsland). Ze is de tweede dochter van Otto en Edith Frank. Haar zus Margot is drie jaar ouder. De familie Frank is joods.

Het gaat niet goed met Duitsland. Er is een wereldwijde economische crisis. Niet alleen in de Verenigde Staten, maar ook in Duitsland worden mensen zwaar getroffen.

Er is een politieke partij die joden haat. Die partij, de NSDAP (Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij), wordt geleid door Adolf Hitler. Hitler en de nazi's – zo worden zijn aanhangers genoemd – zijn antisemitisch. Zij haten de joden en geven hun de schuld van alle problemen. Als alle joden uit Duitsland weg zijn, dan is er volgens hen geen crisis meer.

In 1933 komen Hitler en zijn nazi's aan de macht. Joden worden gediscrimineerd. Op steeds meer plekken hangen bordjes met de tekst 'Joden niet gewenst'. Annes ouders besluiten om weg te gaan uit Frankfurt. De foto van Anne, Margot en hun moeder in het centrum van Frankfurt is een van de laatste foto's van het gezin in Duitsland.

Annes vader vindt werk in Nederland. Vanaf februari 1934 woont het hele gezin op het Merwedeplein in Amsterdam. Anne gaat vlak bij het Merwedeplein naar school: de 6e Montessorischool. Eerst naar de kleuterschool, dan naar de lagere school. Bij Anne in de klas zitten andere joodse kinderen uit Duitsland.

De familie Frank voelt zich vrij en veilig in Amsterdam. De nieuwe vriendinnetjes van Margot en Anne zijn Duits en Nederlands. De zusjes Frank leren snel Nederlands.

Hitler en de NSDAP willen een groot en machtig Duitsland. Daar hebben ze een groot leger voor nodig. Zij willen de stukken land terug die Duitsland na de Eerste Wereldoorlog heeft verloren. In 1936 bezet het Duitse leger het eerste stuk land: het Rijnland.

Op 1 september 1939 valt het Duitse leger Polen binnen. Dit betekent het begin van

de Tweede Wereldoorlog. Een halfjaar later is Nederland aan de beurt. Als het centrum van Rotterdam op 14 mei 1940 gebombardeerd wordt, geeft de Nederlandse legerleiding de strijd op. Het Duitse leger bezet Nederland, de nazi's zijn de baas.

Na mei 1940 lijkt het even alsof er niets aan de hand is. Anne en Margot gaan gewoon naar school. Eind 1940 zit Anne in de zesde klas (nu groep 8) van de Montessorischool.

De nazi's maken het leven voor de joden in Nederland steeds moeilijker. Na de zomervakantie van 1941 moeten joodse leerlingen naar aparte scholen. Anne moet afscheid nemen van haar niet-joodse vriendinnetjes en van mevrouw Kuperus, haar lerares en de directrice van de Montessorischool. Anne en mevrouw Kuperus huilen allebei bij dat afscheid. Vanaf mei 1942 moeten alle joden die ouder zijn dan zes jaar, een ster op hun kleren dragen.

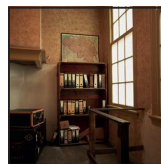

Er zijn geruchten dat alle joden naar Duitsland moeten om daar voor de nazi's te werken. Otto en Edith Frank besluiten om dat niet af te wachten. Zij richten een geheime schuilplaats in. Hun dochters vertellen zij niets. Anne gaat naar de brugklas van het Joods Lyceum, Margot naar de vierde klas.

Op 12 juni 1942 wordt Anne dertien jaar oud. Voor haar verjaardag krijgt zij een dagboek, dat zij zelf een paar dagen daarvoor heeft uitgezocht in een boekwinkel in de buurt.

Op 5 juli 1942 krijgt Margot een brief. Zij moet zich melden om in Duitsland voor de nazi's te gaan werken. Haar ouders laten haar niet gaan. Meteen de volgende dag duiken zij onder. Anne mag haar poes Moortje niet meenemen.

De schuilplaats is in het bedrijfspand van Otto Frank aan de Amsterdamse Prinsengracht. Een gedeelte van dat pand, het achterhuis, staat leeg en is ingericht met meubels. Een draaikast verbergt de toegang.

De schuilplaats is niet alleen voor de familie Frank. Er komen nog vier andere joodse onderduikers bij: Hermann en Auguste van

HET LEVENSVERRHAAL VAN ANNE FRANK

Pels en hun zoon Peter en Fritz Pfeffer. Een aantal medewerkers van Annes vader heeft beloofd de onderduikers te helpen: Miep Gies, Johannes Kleiman, Victor Kugler en Bep Voskuijl. Zij brengen voedsel, bibliotheekboeken, tijdschriften, kranten en kleren, en vertellen het laatste nieuws uit de stad.

Overdag moeten de onderduikers stil zijn, omdat de magazijnmedewerkers van het bedrijf, die niet weten dat er mensen ondergedoken zitten, niets mogen merken. De onderduikers zitten dan meestal te lezen. Anne, Margot en Peter krijgen ook huiswerk op. Annes ouders hebben schoolboekjes meegenomen naar de schuilplaats, zodat zij niet te veel achterstand oplopen en na de oorlog gewoon weer naar school kunnen gaan.

In haar kleine kamertje schrijft Anne veel in haar dagboek. Zij mist haar vriendinnen en doet net alsof zij een heel goede vriendin heeft: Kitty. Aan haar schrijft Anne wat zij denkt, voelt en meemaakt in het achterhuis. Zij droomt ervan om na de oorlog een beroemde schrijfster of journaliste te worden. Als haar dagboek vol is, schrijft Anne verder in schriftjes en op losse vellen papier.

De onderduikers luisteren vaak naar het nieuws op de radio. Soms zijn de berichten goed, bijvoorbeeld als het Duitse leger een zware nederlaag heeft geleden, zoals bij Stalingrad in Rusland. Maar soms hebben de helpers ook nare berichten, bijvoorbeeld dat er in Amsterdam joodse mannen, vrouwen en kinderen worden opgepakt. Zij worden dan in treinen eerst naar kamp Westerbork gebracht en dan verder naar het oosten. Anne denkt dat de meesten van hen daar door de nazi's vermoord worden.

Op 6 juni 1944 horen de onderduikers goed nieuws. Een groot leger is in Frankrijk aan land gegaan om de bezette landen van Europa te bevrijden. De onderduikers krijgen weer hoop. Anne denkt dat ze in oktober al weer naar school kan.

Maar op 4 augustus 1944 stopt er ineens een auto voor het bedrijfspand van Otto

Frank. Onder leiding van een nazi gaan drie Nederlandse politieagenten het pand binnen. Ze gaan naar de schuilplaats. De onderduikers zijn verraden! Wie dat toen heeft gedaan, is nu nog steeds niet duidelijk.

De onderduikers worden gearresteerd en in een vrachtwagen naar de gevangenis gebracht. Annes dagboek, schriftjes en losse vellen blijven achter in de schuilplaats. Miep en Bep vinden ze als ze in de schuilplaats gaan kijken. Miep bewaart ze in een la van haar bureau.

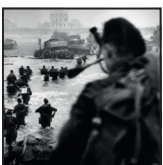
De nazi's brengen de opgepakte onderduikers eerst naar Westerbork, een groot kamp in Drenthe, en van daaruit samen met meer dan duizend andere Nederlandse joden naar het concentratiekamp Auschwitz.

Op het perron van Auschwitz worden de mannen van de vrouwen gescheiden. Anne en Margot zien hun vader daar voor de laatste keer. Zij worden vervolgens naar Bergen-Belsen, een ander concentratiekamp, gebracht en sterven daar in maart 1945, kort voor de bevrijding. Op 5 mei 1945 is Nederland weer een vrij land.

Otto Frank is de enige van de acht onderduikers die de Jodenvervolgning overleeft. In juni 1945 is hij weer terug in het bevrijde Nederland. Als hij terugkomt, krijgt hij van Miep Gies, een van de helpers van de onderduikers, Annes dagboek, schriftjes en losse vellen papier. Otto leest daarin dat Anne na de oorlog graag een echt boek wilde uitgeven. Daarom maakt Otto van al haar aantekeningen een echt boek: *Het Achterhuis*. Eerst verschijnt het in het Nederlands, daarna in meer dan zeventig andere talen.

Otto Frank krijgt duizenden brieven van lezers uit de hele wereld. De rest van zijn leven staat in het teken van het dagboek van Anne. Een jaar voor zijn dood zegt hij: 'Ik ben nu bijna negentig en mijn krachten nemen langzaam af. Maar de opdracht die ik van Anne heb gekregen, geeft mij steeds weer nieuwe kracht – om te strijden voor verzoening en voor mensenrechten in de gehele wereld.'

COLOFON

Deze handleiding hoort bij de digitale introductieles over Anne Frank en is ontwikkeld door de Anne Frank Stichting (AFS) en Young Crowds (YC).

Redactie handleiding: Menno Metselaar
en Piet van Ledden (AFS) en Françoise Giesen (YC)

Eindredactie: Mans Kuipers (YC)

Vormgeving handleiding: Eric van den Berg (Graphic Island)

Vormgeving en technische realisatie introductieles:

Annemarie Dekker (YC) en Allard Plaggenborg

Foto's familie Frank: ANNE FRANK-Fonds,
Bazel/Anne Frank Stichting, Amsterdam

Foto's: Beeldbank W02/NIOD, Anne Frank Stichting,
Maria Austria Instituut, Ullstein Bild, Imperial War Museum/B5103,
Library and Archives Canada/PA 136176, AFS/Juul Hondius

Bron Filmclip: www.annefrank.org/achterhuis

Reageren? Stuur een e-mail naar: krant@annefrank.nl

Internet: www.annefrank.org

© Anne Frank Stichting, 2011

woordweb

opdracht

Bedenk 6 woorden die te maken hebben met de Tweede Wereldoorlog.

opdracht

Bedenk 6 woorden die te maken hebben met Anne Frank.

filmclip

opdracht

Straks ga je deze gebeurtenissen in de juiste volgorde zetten.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

tijdlijn

opdracht

Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde.

1929

1933

1940

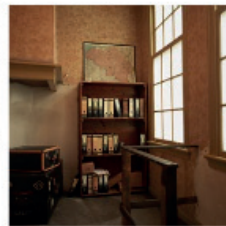
1942

1944

1945

opdracht

Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde.

1929

1933

1940

1942

1944

1945